

SGFVN ME

Ledenblad van de regio NOORD
waarin opgenomen HUGRONIEK

Groningen
Fryslân
Assen en omstreken

NOORD
HUMANISTISCH
VERBOND

DECEMBER
2016

De SCHAKEL, waarin opgenomen
Hugroniek, is het ledenblad van de
afdelingen Fryslân, Groningen en Assen
e.o. van het Humanistisch Verbond.

De Schakel verschijnt 4 x per jaar.
De komende nummers:

8 maart 2017 **deadline 18-2-17**
6 juni 2017 **deadline 13-5-17**
11 september 2017 **deadline 19-8-17**
11 december 2017 **deadline 18-11-17**

REDACTIEADRES SCHAKEL

Baukje Scheppink
Vijzelstraat 8, 8911 EW Leeuwarden
baukje.scheppink@gmail.com
0511-477083

WEBMASTERS

Groningen Donald Elsas
delsas@xs4all.nl

Assen e.o. Doaitse Swierstra
doaitse@swierstra.net

Fryslân Baukje Scheppink
baukje.scheppink@gmail.com

**Meer adressen en contactpersonen achter
in de Schakel.**

POSTADRESSEN EN SECRETARIATEN

Landelijke ledenadministratie

Humanistisch Verbond, Postbus 75490,
1070 AL Amsterdam 020-5219000

Groningen

Humanistisch Centrum
W.A. Scholtenstraat 2, 9712 KW Groningen
g.j.te.meerman@gmail.com
Gerard te Meerman, secretaris a.i.
Donaties: Penningmeester HV afd. Groningen
NL56INGB0000 8446 58
Stichting Huisvesting HV Groningen
NL10 INGB 0004 1988 73

Fryslân

Postbus 2502, 8901 AA Leeuwarden
058 2666608
hvfryslan@gmail.com
Marjoleine Beers, secretaris en ledenadm.
Facebook: Humanistisch Verbond Fryslân

Assen e.o.

*Het Humanistisch Verbond afdeling Assen en
Omstreken is actief in Assen, Hoogeveen,
Meppel, Steenwijk en de omliggende gebieden.
Sommige activiteiten worden samen met de
afdeling Groningen georganiseerd.
Aankondigingen daarvan zijn te vinden op zowel
de website van Groningen als die van Assen.*

Pottenbakkerstraat 49, 9403 VX Assen
secr.hvassen@gmail.com
Fieneke Stronkhorst, secretaris

ADRESSEN

VAN ONZE VOORZITTERS

Afstemming en samenwerking in het Noorden

Op 9 oktober kwamen de afdelingsbesturen van het Humanistisch Verbond van de drie noordelijke provincies voor de derde keer bij elkaar. Onze gast was de directeur van het Humanistisch Verbond, Christa Compas.

We hebben gesproken over humanistische scholen en Humanistisch Vormingsonderwijs. We hebben daarbij geconstateerd dat de huidige situatie, waarin openbare scholen zich niet erg inspannen om humanistisch vormingsonderwijs aan te vragen, niet bevredigend is. Er is hoop op een wetswijziging, waardoor de financiering van humanistisch (en ander) vormingsonderwijs beter geregeld kan worden door de projectfinanciering te vervangen door structurele financiering. Op dit moment is de situatie van het humanistisch vormingsonderwijs precair, omdat vele docenten binnenkort met pensioen gaan en omdat de opleiding van nieuwe docenten stagneert.

Aan de orde kwam vervolgens de samenwerking met humanisten internationaal.

Christa benadrukte dat die er wel degelijk is, maar dat zich dat afspeelt in de meer bestuurlijke echelons. O.a. Rein Zunderdorp houdt zich daarmee bezig. Christa zal er op toezien dat die informatie beter met de leden gedeeld gaat worden.

Verder is zelfbeschikking bij levenseinde en kwaliteit van leven in de zorg een punt van aandacht. Onze wens is dat het Humanistisch Verbond daar een helder standpunt over inneemt en dat meer laat zien.

De afdelingen Groningen en Assen e.o. hebben een groeiende samenwerking met Humanitas, die mogelijk ook elders kan worden uitgebreid.

Fryslân heeft lopende contacten in de vorm van bestuurders die ook binnen Humanitas actief zijn. De besturen van Humanitas en het Humanistisch Verbond in Fryslân hebben gezamenlijke vergaderingen.

*Het streven is om de zichtbaarheid van het Humanistisch Verbond in het Noorden te verbeteren door meer publieksgerichte activiteiten te ondernemen, zoals bijvoorbeeld de recente theatervoorstelling van Frank Meester en Stine Jensen in Groningen en de vertoning van de film **Onder ongelovigen** (waarvan deel 2 binnenkort in première gaat)*
De Noorderlijke besturen zien perspectief in voortzetting van de samenwerking om tot een samenhangend geheel van activiteiten te komen voor leden en belangstellenden.

*Anja Wouters Fryslân
Gerard te Meerman Groningen
Elzelien van Duijn Assen*

VAN DE REDACTIE

In deze laatste Schakel van 2016 wens ik u een fijne winter en een mooie start van 2017. Veel geluk en mooie momenten en veel inspiratie voor artikelletjes voor de Schakel. Omdat we dit blad samen moeten maken, heb ik uw inbreng echt nodig...

Dat brengt me bij een tweede boodschap. Denk bij uw stukjes aan de moeilijke momenten van mij, uw redacteur. Stuur teksten, liefst in Word of Open Office, apart van de foto's en illustraties. Word doet rare dingen met foto's en mijn leven wordt een stuk eenvoudiger (en de Schakel mooier) als de illustraties niet in de tekst vastgeplakt zitten. Een pdf is nog erger. De firma Adobe, die de pdf bedacht heeft, denkt het soms beter te weten dan wij zelf, en verandert de grootte van foto's op een heftige manier, zodat uw fraaie portretfoto vol puberale pukkels blijkt te zitten als de foto in druk verschijnt. Dat willen we niet.

*Bovendien kan ik moeilijk corrigeren in een pdf die ik in het opmaakprogramma importeer. En, hoewel de kwaliteit van de stukjes doorgaans prima is, corrigeren moet af en toe toch...
Als u zich een beetje aan deze regels kunt houden, brengt u mij in 2017 ook een beetje geluk!*

Baukje Scheppink

NIEUWJAARSBORREL GRONINGEN

Op zondag 15 januari 2017 om 15.00 uur, in het humanistisch centrum W.A. Scholtenstraat 2 in Groningen

Op het programma staat een inleiding over een actueel thema, gevolgd door een drankje en een hapje. Aanmelding wordt op prijs gesteld ivm de catering. (g.j.te.meerman@gmail.com)

NIEUWJAARS/VOORJAARSBIJEENKOMST FRYSLÂN

Als de oliebollen écht allemaal op zijn, het vuurwerk is opgestoot, de oud- en nieuwjaarsrecepties achter de rug zijn en we uitkijken naar het voorjaar, houdt HV Fryslân op **18 februari de Voorjaarsbijeenkomst, in de Brasserie van Erasmus**, Hempenserweg 28, 8935 BD Leeuwarden (t.o. MCL) Leden en vrijwilligers van Humanitas nodigen we daarbij van harte uit. We zijn nog bezig met het organiseren van de locatie en het uitnodigen van een inleider.

Als u de agenda op de website of onze eigen Facebookpagina [@HumanistischVerbondFryslan](https://www.facebook.com/HumanistischVerbondFryslan) in de gaten houdt bent u volledig op de hoogte.

Maar de datum staat vast: zaterdag 18 februari 2017.

NIEUWJAARSONTMOETING

ASSEEN

VOOR ALLE LEDEN VAN HET
HUMANISTISCH VERBOND ASSEN EN OMSTREKEN
OP 29 JANUARI 2017

Het bestuur van het Humanistisch Verbond, afdeling Assen en Omstreken, nodigt u met genoeg uit voor de nieuwjaarsontmoeting. Deze staat in het teken van VERBINDING.

*Jannes van der Sleedenhuis, locatie Wolfsbos
Valkenlaan 5, 7905 AA Hoogeveen
tel. 0528-200285 <http://www.jannes.nl/locatie-wolfsbos>*

Zoals u weet zijn de afdelingen Hoogeveen en Meppel sinds enige tijd bij Assen gevoegd. Deze bijeenkomst lijkt ons een mooie gelegenheid om met elkaar kennis te maken. Onder het genot van een kop koffie of thee met een traktatie krijgt u de gelegenheid voor een praatje.

Na het welkomstwoord van de voorzitter, Elzelien van Duijn, kunnen we luisteren naar een kort concert van Marlies en Jarick Bruinsma, die hun muziek ook zullen toelichten.

Daarna wordt u een uitgebreide lunch aangeboden, die vergezeld zal gaan van achtergrondmuziek.

Na de lunch is er nog voldoende gelegenheid om nader met elkaar kennis te

maken en van gedachten te wisselen. Maar u kunt ook uw, al dan niet verborgen talenten, tentoonspreiden en ons allen daarmee inspireren. Bijvoorbeeld door een mooi lied ten gehore te brengen of een instrument te bespelen. Maar ook een gedicht, al dan niet van eigen hand, te declameren of op een andere wijze iets over het voetlicht te brengen. Niets hoeft en alles kan, lekker genieten en luisteren mag natuurlijk ook.

Aangezien wij graag willen weten op hoeveel mensen wij kunnen rekenen, verzoeken wij u zich uiterlijk 22 januari 2017 aan te melden bij Fienke Stronkhorst; bij voorkeur per mail: secr.hvassen@gmail.com, eventueel per telefoon 0592-342720/06-21363223.

Wij verwachten u om **10.30 uur**; de bijeenkomst zal om ongeveer 14.30 uur eindigen.

De nieuwjaarsontmoeting vindt plaats in het Jannes van der Sleedenhuis, locatie Wolfsbos, Valkenlaan 5, 7905 AA Hoogeveen.

KOSTEN: € 4,50 per persoon, voor koffie/thee en de lunch. De overige drankjes zijn voor eigen rekening. Betaling bij binnenkomst aan de penningmeester.

BEREIKBAARHEID:

Openbaarvervoer zie <http://openbaar-vervoer.linklib.nl/link.php?id=70> . Indien u met iemand anders wilt(mee-) rijden, kunt u dat bij de opgave vermelden.

Het Jannes van der Sleedenhuis

Al bijna veertig jaar is het Jannes van der Sleedenhuis een begrip in Hoogeveen als het gaat om aangenaam wonen. Lange tijd was het woonzorgcentrum enkel aan de Eisenhowerstraat gevestigd. De afgelopen jaren zijn daar ook locatie De Meteor, locatie De Vecht en locatie Wolfsbos bijgekomen.

Midden in de wijk, midden in het leven!

Bij het Jannes van der Sleedenhuis kunnen ouderen terecht voor intra- en extramurale zorg. Wonen, zorg, welzijn, begeleiding en service worden in een stimulerende omgeving geboden. De mens staat daarbij centraal en houdt zoveel mogelijk de controle over zijn of haar leven. Per locatie biedt het Jannes van der Sleedenhuis ook thuiszorg. Niet alleen zorgvragers, maar ook buurtbewoners zijn van harte welkom om de dag in een van de woonzorgcentra door te brengen!

Wie was Jannes van der Sleeden?

Jannes van der Sleeden was een Hoogeveense onderwijzer die zich ruim driehonderd jaar geleden afzette tegen de verzuiling. In plaats van het instituut, zette hij met zijn opvattingen de mens centraal. In het Jannes van der Sleedenhuis zijn medemenselijkheid, betrokkenheid en zelf richting en vorm aan het leven geven, belangrijke uitgangspunten die uit deze humanistische achtergrond voortkomen. Niemand wordt uitgesloten, iedereen is welkom.

Vriendelijke groeten,

Nieuwjaarscommissie:

Afke Miedema, Joy van der Beek, Trix van Kuilenburg, Johan Meijer

Wie verre reizen maakt....

De afgelopen zomer hebben mijn man en ik een reis van drie maanden met onze camper gemaakt naar het Noorden en Oosten. Via Duitsland, Zweden, bovenlangs de Botnische golf naar Finland, toen weer naar het zuiden, bij Helsinki overgestoken naar Tallinn. Door Estland, Letland en Litouwen, Polen en tenslotte weer Duitsland en terug in Drenthe.

Ik ga u niet een verslag doen van een heerlijke vakantie. Niet dat het geen heerlijke vakantie was, maar wat de reis bijzonder maakte was de confrontatie met het (voor ons) onbekende. Dat geeft een verruiming van je denken. Dat geeft stof voor diepgaande gesprekken. Daar leer je van.

Het begon al in Noord Zweden. We hadden de Tegenlicht Meet-Up over duurzaamheid, de Rechten van de Aarde nog vers in het geheugen. Daarin hadden we beelden gezien van de mijnbouw, die het leven van de Samische bevolking flink verstoort. Een hele stad (Kiruna) moet verplaatst worden omdat de stad aan het verzakken is.

Wij waren in een andere stad, waar datzelfde probleem speelde. We zagen de verpaupering van flats die voor driekwart leegstonden omdat de bevolking al 15 jaar weet dat die verplaatsing eraan komt. We zijn het gemeentehuis binnengelopen en hebben gevraagd of we hier met mensen over konden praten. Verbazing, maar ook verrassing, dat buitenlandse toeristen zo'n vraag stellen. En een uur later hadden we een afspraak met een jonge ambtenaar. Hij vertelde ons uitgebreid over

de oplossingen die gekozen worden, en over het belang van de mijn, de grootste werkgever van de stad. Wij vertelden hem over de situatie in Groningen, waar de gasboringen ook zoveel narigheid bij de bevolking veroorzaken. We constateerden dat de zakelijke kant beter opgelost wordt en er niet zo'n getouwtrek is als bij ons. Misschien doordat de mijn in Zweden een overheidsmijn is. Maar bij de sociale gevolgen van de zaak leek deze ambtenaar nog niet stil te hebben gestaan. Daar hadden we vervolgens een bijzonder gesprek over.

Nooit hadden wij gehoord van de Winteroorlog in Finland. Een oorlog in de winter van 1939/ 1940 waarin de Russen Finland aanvielen. Wat ons trof, was dat er een herdenkingsplaats was waar een groot veld met keien lag. Voor elke omgekomen Finse én Russische soldaat lag er een kei. Hier leeft dus het besef dat soldaten in een oorlog allemaal slachtoffer zijn. Die van de vijand evenzeer!

Nooit geweten dat Vilnius, de hoofdstad van Litouwen, met 200.000 joden en meer dan 100 synagogen vóór de tweede Wereldoorlog wel het Jeruzalem van het Noorden genoemd werd. En dat er na de oorlog nog één synagoge over was! Zo ongeveer alle joden van Letland en Litouwen zijn door de Nazi's omgebracht. In Vilnius komt alle pijn en onderdrukking die alle drie de Baltische staten zolang hebben ondergaan, voor ons als het ware samengebald, zichtbaar. Het is de stad waar zowel het Holocaust museum als het Museum van de Slachtoffers van de Genocide (van het sovjetbewind tussen 1945 en 1992) staan. Maar waar ook op een groot plein een straattegel gemarkeerd is: daar stond de laatste mens van de menselijke keten die 600 km lang, van Talinn via Riga naar Vilnius liep in 1991: een buitengewoon indrukwekkend vreedzaam protest tegen de sovjet onderdrukking. De sovjets hebben in de vijftiger jaren voor de bouw van een elektriciteitscentrale de grafstenen van een Joodse begraafplaats gebruikt. En nu, 25 jaar na de onafhankelijkheid, gaat de stad samen met de Joodse gemeenschap deze (brokstukken van) grafstenen op een nieuw te bouwen begraafplaats plaatsen.

Een luchtige afsluiting na alle indringende ervaringen in Vilnius vormde het bezoek aan het Grüto Park in Zuid Litouwen. Een zeer rijk man heeft daar alle beelden van de Sovjetleiders en andere Helden van het Volk, die massaal neergehaald zijn in deze landen na hun onafhankelijkheid, in dit park tentoongesteld. Ongelofelijk, al die imposante Lenins, Stalins, Brezjnevs, alleen en in grote groepsbeelden tentoongesteld. Ik miste Rosa Luxemburg, maar helden waren in dat regime geen vrouwen. Dit zijn maar een paar ervaringen die reizen zo bijzonder maken.

Elzelien van Duijn, voorzitter afdeling Assen e.o.

WORKSHOP FUNCTIONELE AUTOBIOGRAFIE

Zelfonderzoek naar het verloop van het eigen socialisatieproces is een middel om zich bewust te worden van en zicht te krijgen op persoonlijke capaciteiten, de sociologische positie, de opvoedingservaringen en feiten en de school- c.q. beroepscarrière. Bewust zijn of worden van eigen kracht en kwetsbaarheden kan het mogelijk maken om een ander in zijn mens- zijn te helpen, bij te staan of te ondersteunen.

In vier bijeenkomsten van 2,5 a 3 uur staat het maken van een (auto)biografie centraal. Tijdens de bijeenkomsten onderzoeken de deelnemers – met hulp van de andere deelnemers – de eigen socialisatie. Tijdens elke bijeenkomst staat een periode van het leven centraal. Een deelnemer beschrijft de eigen socialisatie met behulp van die thema's.

De volgende thema's worden besproken:

bijeenkomst 1: Gezin en sociale klasse.

Bijeenkomst 2: Jij als kind en jongere.

Bijeenkomst 3: Verlies en keuzes in de levensloop.

Bijeenkomst 4: Nu en de toekomst.

De thema's worden uitgewerkt aan de hand van hulpvragen die dienen als leidraad om zich te verdiepen in de eigen levensgeschiedenis. De vragen worden voorafgaande aan de bijeenkomst schriftelijk uitgewerkt om zo echt woorden te geven aan vanuit welke achtergronden en in welke omgeving men geworden is tot wie men nu is, met haar/zijn kwaliteiten, valkuilen en ontwikkelpunten. Kortom: leren reflecteren op hoe de persoonlijke socialisatie doorwerkt op het functioneren in het hier en nu.

Het kan spannend, lastig en soms pijnlijk zijn om het eigen verhaal te vertellen, daarom zijn veiligheid en vertrouwen belangrijk en is het

werken in een kleine groep een voorwaarde. Tevens is het leren met en van elkaar een belangrijk aspect. De groepsgrootte is minimaal 4 en maximaal 6 deelnemers. De bijeenkomsten duren 2,5 a 3 uur (koffie en thee inbegrepen). Kosten €150 per deelnemer.

De bijeenkomsten worden verzorgd en begeleid door dr. Mirabelle Schaub- de Jong. Zij is gespecialiseerd in het begeleiden van reflectie, intervisie en persoonlijk/professionele ontwikkeling. Werkzaam als docent Sociale Studies Hanzehogeschool in Groningen en als humanistisch geestelijk raadvrouw in Eelde.

Data bijeenkomsten: 10 januari 2017; 20 januari; 31 januari en 10 februari

Tijdstip: 9-12 uur

Locatie: Hoofdweg 45 9761 EA Eelde

Aanmelden via: m.a.schaub@home.nl

Voor verdere informatie kunt u contact opnemen: 06 207321 79

AGENDA ASSEN e.o.

Agenda activiteitencommissie HV afdeling Assen e.o.

Humanistisch Café

13 december 2016, 10 januari, 14 februari, 14 maart, 11 april 2017.

Locatie: Restaurant De Poort Van Assen, Weierspoort 27, Assen.

Tijd: 11:00-13:00 uur

Kosten: 1e kopje koffie gratis

Elke 2e dinsdag van de maand bent u van harte welkom in het 'Humanistisch Café'. Daar, aan de koffietafel, kunnen onze leden, in klein verband, een gesprek voeren. De onderwerpen kunnen ter plekke worden bepaald. Ook potentiële HV-leden en belangstellenden zijn van harte welkom.

Eten met gespreksstof

We eten afwisselend bij één van de deelnemers thuis en eten dan "wat de pot schaft". We beginnen met een drankje vooraf, kiezen een onderwerp om over te praten en gaan dan eten. Er wordt vegetarisch gekookt. Een onderwerp kan van te voren worden aangedragen, maar kan ook spontaan opkomen, bijv. n.a.v. een recente gebeurtenis of televisie-uitzending. Het aantal deelnemers fluctueert, maar wordt beperkt tot maximaal 12, omdat anders een zinvolle discussie aan een enkele tafel te moeilijk wordt.

Nb: deelname impliceert geenszins dat we verwachten dat u ook een keer een bijeenkomst organiseert. Laat u zich dus niet door een dergelijke gedachte ervan weerhouden deel te nemen. Dat neemt niet weg dat we nog graag een paar gasthuizen erbij er bij zouden willen hebben.

Ook is het mogelijk om de taken te verdelen. Dat zou kunnen als iemand een locatie aanbiedt en de drankjes verzorgt. Een andere gast maakt dan een voorafje, weer iemand anders verzorgt de hoofdmaaltijd(eventueel 2

personen) en tot slot iemand die een dessert maakt. Mocht u iets voelen voor één van deze deeltaken, dan graag een mail naar de activiteitencommissie. Wij zullen dat dan coördineren.

Komende data: (aanmelden uiterlijk één week van te voren)

Woensdag 11 januari

Locatie: Doaitse en Agnes Swierstra, Zandlust 6, 9482 WJ Tynaarlo

Tijd 17.15 – 20.00 uur

Kosten: € 6,- p.p.

Aanmelden: 0592-853221; doaitse@swierstra.net

Woensdag 22 februari

Locatie: Lineke v.d.Burg en Ger Nekkers, Het Kanaal 219, Assen

Tijd 17.15 – 20.00 uur

Kosten: € 6,- p.p.

Aanmelden: 0592-543922; avdburg@simpc.nl

Wandelingen

Ook in 2017 gaan we door met de wandelingen. Aanmelden vooraf is niet nodig, maar wordt wel op prijs gesteld. Een uur voor de wandeling controleert de organisator zijn/haar mailbox. Vooral bij twijfel vanwege weersomstandigheden, kunt u zekerheidshalve voor vertrek even mailen of bellen met degene die de wandeling organiseert.

Zondag 22 Januari Tonckensbos

Vertrekpunt: Parkeerplaats kruispunt Norgervaart/Koelenweg.

Aanvang: 11.00 uur

Afstand: 4,2 kilometer

Bijzonderheden: Het terrein kan plaatselijk drassig zijn. De wandeling is te verlengen met een wandeling op het ernaast gelegen landgoed Willemsoord van 2,8 kilometer. Meer informatie over dit gebied kunt u

vinden op internet. Zoekterm: Tonckensbos

Organisatie: Jan Kolkman 0592-413291; anjankolkman@kpnplanet.nl

Zondag 26 februari Bossen van Hooghalen

Vertrekpunt: Voor Galerie Wildevuur, Zwiggelterweg 4, Hooghalen

Afstand: 5 kilometer

Bijzonderheden: Na afloop kunt u bij het knisperend haardvuur koffie/thee drinken en de expositie bezoeken.

Organisatie: Anneke Aangeenbrug 0592-421204

annekeaangeenbrug@gmail.com

Zondag 26 maart Bossen van Anderen

Vertrekpunt: Parkeerplaats aan de Anderseweg tussen Anloo en Anderen, ongeveer 1 km vanaf de kerk in Anloo.

Aanvang: 11.00 uur

Afstand: 5 kilometer

Organisatie: Pieter Hofman 0592-43595 hofbak@ziggo.nl

De Schakel

Dit is de 2^e keer dat we gebruik maken van De Schakel. De Schakel is bestemd **voor** de leden, maar het is de bedoeling dat het ook **door** de leden van de afdelingen wordt gevuld. Daarom onze oproep aan de leden tot het inleveren van kopij, met een foto is ook leuk, opdat de Schakel een dynamisch blad kan blijven.

Enkele voorbeelden:

U wilt:

- een gespreksgroep, leesgroep of wat dan ook oprichten. Dat hoeft niet altijd structureel te zijn.
- andere humanisten deelgenoot maken van iets dat u heeft meegemaakt.
- een keer een huiskameractiviteit of een andere activiteit organiseren.

Een nieuwe activiteit

In De Nieuwe Kolk brengt De Filmliga Assen wekelijks een film uit op maandag en dinsdag, aanvang 20.30 uur.

Films met een bijzondere lading en diepgang. Regelmatig komen we daar leden van het H.V. tegen. Dat brengt ons op het idee om na afloop nog even na te praten over de impact van de film en de dilemma's die de film oproepen.

Dat kan in de koffieruimte, aan een van de tafels met het bordje "HV-gesprek". U kunt spontaan aanschuiven voor even een persoonlijk contact of een goed gesprek.

Anneke Aangeenbrug zal een aantal keren op **maandag** aanwezig zijn. De flyer van de Filmliga is bij DNK te verkrijgen en zie www.asserfilmliga.nl

De activiteitencommissie

E-mail: hvassen-activiteiten@outlook.com

Anneke Aangeenbrug

Jan Kolkman

Renée Taal

ASSEN

Onderbuikgevoel versus hoofd en hart

Ik heb die bewuste uitzending van zomergasten gezien, waarin de beelden van de agressieve demonstranten die het functioneren van de verslaggever onmogelijk maakten, gevolgd werden door de veel bekritiseerde uitspraak van premier Rutte: 'Pleur op'. Ik heb weinig op met deze premier, en met zijn partij, maar op dat moment dacht ik: 'prima dat je dat zegt, ik voel dat net zo'. Een onderbuik- gevoel. Niets mis mee, toch?

Niet lang daarna, op een zondag, was Boris van der Ham uitgenodigd bij de afdeling Emmen, en mocht ik daar de discussie leiden. Het ging over vrijheid van meningsuiting, en vrijheid te mogen zijn zoals en wie je bent. Hoe slecht het daarmee in sommige landen is gesteld. En wat wij daaraan kunnen doen. Boris zei in dat verband over de *Pleur-op* uitspraak van Rutte dat dat natuurlijk niet kan. Want waarheen moeten deze mensen dan 'oppleuren'? We willen mensen die het in die landen al zo moeilijk hebben, toch niet ook nog opzadelen met mensen die we hier niet moeten?

Ik schaamde me voor mijn onderbuik. Gelukkig kunnen anderen mijn hoofd en hart aanspreken.

We moeten met elkaar, met hoofd en hart, bedenken wat te doen met mensen met opvattingen en gedrag dat wij niet kunnen en willen tolereren.

Elzelien van Duijn

Gespreksgroep Hoogeveen

In Hoogeveen draait al een flink aantal jaren een gespreksgroep van leden van het Humanistisch Verbond.

De groep komt vijf keer per jaar bijeen in het winterseizoen, altijd op zondagochtend van half 11 tot 12 uur, en telt gemiddeld 10 à 12 deelnemers. Plaats van samenkomst: Jannes vd Sleedenhuis, locatie Wolfsbos, Valkenlaan 5 Hoogeveen.

De gespreksonderwerpen zijn zeer divers. Soms bv. een tv-programma van VPRO/Human als *"De volmaakte mens"* van Bas Heijne of één van de *"Duivelse dilemma's"*, maar we pakken ook de actualiteit met discussies over *Vluchtelingenproblematiek*, *Zwarte Piet*, *Albert Heringa*. En soms een tijdloos onderwerp als *"Wat is Geluk"* of *"De functie van excuses"* of de betekenis van *"Vergeven en Vergeving"*.

En als je het als aandrager van gespreksonderwerpen even helemaal niet meer weet, dan levert het internet nog honderden *uitspraken, citaten of wijsheden* als:

- Einstein: De werkelijke waarde van een mens kan worden gevonden in de mate, waarin hij de bevrijding van zijn eigenbelang heeft bereikt,
- Nietzsche: Is de mens een misleun van God of God een vergissing van de mens,
- Dawkins: Als één persoon lijdt aan waanvoorstellingen heet dat krankzinnigheid. Als veel mensen tegelijk aan waanvoorstellingen lijden noemt men het 'religie'.
- n.n. : A man without a religion is like a fish without a bicycle.

Leden die belangstelling hebben kunnen mij hun e-mailadres opgeven zodat ik kan zorgen dat ook zij in het vervolg de convocaties krijgen. Van nieuwe deelnemers krijg ik graag van tevoren even een telefoontje of mailtje, want als er onverwacht tien nieuwe mensen op de stoep staan hebben we wel een probleem(pje)

Voor contact: Klaas J. Baas.

Telefoon: 0528 264045

e-mail: baask@home.nl

Een nieuw initiatief : 'Groepsgesprekken'

Een aantal leden van het Humanistisch Verbond van de afdeling Assen e.o. neemt het initiatief om gespreksgroepen te starten.

In deze gespreksgroepen willen wij de mogelijkheid bieden tot het onderling uitwisselen en verdiepen van gedachten, over zaken die ons als Humanisten bezighouden.

Als leden ontmoeten wij elkaar bij de verschillende activiteiten als lezingen, wandelingen, eten met gesprekstof, koffie-ochtenden etc. Het blijkt dat bij die gelegenheden niet altijd voldoende ruimte is om de thema's te verdiepen en te toetsen aan onze Humanistische waarden en uitgangspunten als *"Zelf denken, samen leven"*.

In de praktijk van alle dag kan dit *schuren en schuurt het ook vaak* en vinden dat wij derhalve met elkaar op dit vlak veel meer op zoek zouden moeten zijn c.q. gaan, naar het dichter bij de doelstelling(en) te komen.

Groepsgesprekken

Wij denken dat in kleinere bijeenkomsten met 6 deelnemers, waarbij de deelnemers zelf in onderling overleg de onderwerpen van de gesprekken bepalen, dit vorm kunnen geven.

Hans Tonckens en Ger Nekkers zijn bereid deze groepen te leiden.

De eerste bijeenkomsten zijn gepland op 17, 24, en 31 januari 2017 bij Ger Nekkers aan "Het Kanaal 219 in Assen".

De gesprekken worden in eerste instantie 's ochtends en/of 's middags gehouden.

Voor aanmelding: tel.nr. 0592-543922 of gj.nekkers@zonnet.nl

FILOSOFIE

Jaargang 25
VOOR EEN BREED PUBLIEK

Het thema van de 24^e serie lezingen was 'mens en dier'. Mensen trokken en trekken grenzen tussen het dierlijke domein en het menselijke. Medemensen kwamen en komen soms aan de 'verkeerde' kant van de scheidslijn terecht, met vaak rampzalige gevolgen. Net als dieren bakenen mensen individueel en groepsgewijs een territorium af; ze eigenen zich een terrein toe en weren wat ongewenst is. Dit mechanisme lijkt in ons moderne sociaal-culturele en politieke bestaan, en in het individuele denken, sterker dan ooit.

In deze 25^e serie lezingen in het kader van 'Filosofie voor een breed publiek' gaan we onder leiding van deskundige inleiders het in bezit nemen, beheren, beheersen en verdedigen van fysieke en mentale territoria aan een nader onderzoek onderwerpen. We leggen geschiedenis en actualiteit onder de loep, gaan samenhangen bestuderen, ideeën en inzichten uitwisselen en deze verder verdiepen. Kortom, we gaan zes middagen filosoferen.

Over terreur en territorium **GRENZEN**

11 december 2016

Over positie

Benedictus de Spinoza was een tweede generatie asielzoeker avant la lettre. Hij probeerde het hoofd boven water te houden in een roerige periode in onze vaderlandse geschiedenis. Hij testte de grenzen van wat in zijn tijd betamelijk werd geacht en was niet bang die grenzen ver te overschrijden.

Inleider: prof.dr. Wiep van Bunge

(filosoof – hoogleraar Erasmus Universiteit Rotterdam)

8 januari 2017

Over politiek

Over schaalvergroting: van de ontwikkeling van een familiaal stamverband naar samenleven in een stadstaat naar wereldburgerschap. Over het beheer van het publieke domein en de rol van veiligheid.

Inleider: mr. Arthur Docters van Leeuwen

(jurist/schrijver/topambtenaar)

12 februari 2017

Over bezit

Filosoof Jean Jacques Rousseau stelde in 1750: “Ce n'est pas l'argent qui est l'origine du mal, mais c'est la propriété privée” (niet geld is de bron van alle kwaad, maar het privébezit van grond). Wat is de relatie tussen zijn ideeën en de idealen van de Franse revolutie? Hoe werken deze en dergelijke utopieën tot in onze tijd door?

Inleiders: de Gebroeders Meester:

- *drs. Frank Meester (filosoof, publicist, musicus)*
- *drs. Maarten Meester (filosoof, journalist, publicist)*

12 maart 2017

De lange schaduw van Thomas Hobbes

"De enige hartstocht van mijn leven was de angst", zo heeft een van de

grootste intellectuelen van de zeventiende eeuw, de Engelse politieke denker Thomas Hobbes (1588-1679) zich ooit laten ontvallen. En zijn politieke denkrichting destijds kan worden samengevat met het motto 'angst kan men slechts met angst bestrijden': om de angst voor een (religieus gevoede) burgeroorlog te bezweren, moet er een staat zijn die angst inboezemt en zo gehoorzaamheid afdwingt in ruil voor bescherming.

Deze 'oplossing' lijkt vandaag onder andere condities opnieuw actueel, zie bijvoorbeeld de film *Leviathan* van Andrew Zvjagintsev over Poetins Rusland en de onmiskenbare bewondering voor deze politicus bij Europees rechts. Tegen deze achtergrond zal Theo de Wit de vraag opwerpen, waarin het eigenlijke gevaar van terreur en een 'populistisch' antwoord daarop voor onze democratische rechtsstaat gelegen is.

Inleider: prof.dr. Theo de Wit

(filosoof/theoloog – hoogleraar Universiteit Tilburg)

WAAR, HOE LAAT EN WAT KOST HET ?

Zondagmiddagen van 13.30 tot 16.00 uur

De Bres, Schoolstraat 4, Leeuwarden

Kosten voor HV leden € 27,50 voor de hele serie,

niet-leden betalen € 37,50. Losse lezingen € 7,=

Opgave: Door het bedrag over te maken op rekeningnummer

NL 16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. penningmeester HV Fryslân, onder vermelding van 'Filosofie XXV'. Het bankafschrift het bewijs van betaling;

we geven geen deelnamebewijzen. Het is ook mogelijk om contant te betalen aan de zaal.

Informatie:

Werkgroep Filosofie Humanistisch Verbond Fryslân:

De Tange 5, 915L Raard 0519-222022 hvfryslan@gmail.com

www.humanistischverbond.nl

SNEEK/SÚD WEST FRYSLÂN

Op 29 september kwamen een vijftien tal leden van de afdeling Sneek Súd West Fryslân weer voor het eerst na de lange zomer bij elkaar in de Daaldersplaats om het wel en wee te van de afgelopen zomerperiode te bespreken en een programma voor de winterperiode vast te stellen. Het blijkt dat de behoefte om elkaar met enige regelmaat te ontmoeten, ondanks of wellicht dankzij het toenemen van de leeftijd nog steeds vol op aanwezig is. De leeftijd van enkele nieuw aanwezige leden deed de gemiddelde leeftijd van de aanwezigen duidelijk dalen, zodat we met frisse moed en vol vertrouwen data en te bespreken onderwerpen voor het winterseizoen konden vastleggen.

Het is de traditie dat bij de bijeenkomsten een van de leden een inleiding van een te voren afgesproken onderwerp voorbereidt en dat daarover vervolgens met elkaar verder van gedachten wordt gewisseld. Meestal leidt dat tot goede gesprekken waarbij vaak persoonlijke levens ervaringen gedeeld worden

Het winterprogramma is:

1 december 2016 *Eenzaamheid*, inleiding door Rob Bakker

19 januari 2017 *Vluchtelingenwerk in de eigen regio*,
inleiding door Ben Holtrop (ervaringsdeskundige)

23 maart 2017 *Leiderschap en tijden van democratie*, inleiding door
Pieter v d Heijden

De bijeenkomsten vinden plaats op donderdag avonden in de Daaldersplaats tegen over het trein en busstation te Sneek en beginnen om 19.30 uur.

BLOEMEN VOOR JET VAN HOLTEN

Tijdens de eerste ledenavond van Sneek Súd West Fryslân op 29 september j.l. werd Jet van Holten bedankt vanuit de bezoegroep Zuid West Friesland. Jet ontving uit handen van Jac König, de coördinator Bezoegroep Zuid West, een bloemetje. Jet nam afscheid als actief bezoeker na tientallen jaren op de fiets of met de bus naar verschillende adressen van mede leden getogen te zijn. De bezoeken betreffen HV leden die bezoek op prijs stellen van een mede HV lid, om naast de koetjes en kalfjes een goed gesprek te hebben, over wat je interesseert of aan het hart gaat. Jet vervulde ook een lange periode de coördinatie taak. Hier kunnen HV leden terecht om aan te geven op bezoek te willen gaan of bezoek te krijgen. Jet is nu zelf een HV lid dat bezocht wordt vanuit de Bezoegroep. Jet heeft altijd benadrukt dat als er een klik is tussen bezoeker en bezochte, beiden de gesprekken als waardevol ervaren .

Jet van Holten met dankbloemetje van de Bezoegroep Fryslân.

Het Filosofiecafé Fryslân organiseert jaarlijks een aantal filosofische avonden. In het voorjaar zijn er filosofieavonden op 24 januari, 14 maart en 30 mei rond het thema filosofie en kunst.

Volg het café via de e-nieuwsbrief en geef u daarvoor op via info@filosofie.frl

Hoe ziet Bert Keizer de mogelijkheden voor de oude(re) mens om authenticiteit te bewaren in de afhankelijkheid in de zorg? Kan de samenleving groeien naar een nieuwe spirituele cultuur, waarin we anders omgaan met kwetsbare medemensen? Kan filosofisch gedachtegoed ons inspireren of helpen bij medisch-ethische vraagstukken als euthanasie. En wat is daarbij de invloed van religie en verschillende culturen?

Bert Keizer is een niet-religieus onafhankelijk denker die medisch-ethische vraagstukken op eigenzinnige en zorgvuldige wijze toetst aan de belangrijke waarden van de mens.

HELPT FILOSOFIE EIGENLIJK? HEB JE ER IETS AAN?

Bert Keizer:

Ik moet je iets verklappen:

Stoa - Seneca - Goethe - Schopenhauer - Darwin - Frege - Proust - Levinas - Wittgenstein - Russell - Beckett - Quine - Sartre - Margalit - je hebt er niks aan als je lijdt.

Ze zijn wel heerlijk om te lezen als je niet lijdt en er over denkt wat zou helpen als je gaat lijden. Er bestaan geen filosofisch getinte wapens tegen het tijdelijksheids-besef waaronder we allemaal gebukt gaan.

En dat is maar goed ook, want anders zouden mensen die zonder filosofische kennis of belangstelling door het leven gaan een betreuwenswaardige meerderheid zijn (ik schat 99,9% van alle Nederlanders als filosofisch volkomen onberoerd) Dat is mogelijk een overdrijving, want 0,1% is nog altijd 17.000 Nederlanders.

Wat mijn werk voor de levenseinde-kliniek betreft: ook daar is filosofie volkomen afwezig en precies even relevant als klassieke muziek.

BERT KEIZER

studeerde filosofie in het Engelse Nottingham en medicijnen in Amsterdam. Na zijn artsenexamen in 1981 werkte hij korte tijd in Kenia. Daarna werkte hij als verpleeghuisarts in Amsterdam. Hij publiceerde een aantal boeken over de dagelijkse praktijk in verpleeghuizen en over euthanasie en hulp bij zelfdoding. Hij schrijft columns in Medisch Contact en het dagblad Trouw.

Dinsdag 13 december 2016
Tresoor, Boterhoek 1 Leeuwarden
Aanvang 20.00 uur,
zaal open vanaf 19.30 uur.
Entree € 5,=

Reserveren/opgeven is niet verplicht, wel prettig, via
info@filosofie.frl

2017

Tiende nacht van de Filosofie Fryslân

Het Humanistisch Verbond afdeling Fryslân is een van de belangrijkste partijen en sponsors van dit initiatief sinds 2007.

Volop nieuwe ideeën cirkelen er rond in het vooruitzicht van dit tweede lustrum en Leeuwarden Culturele Hoofdstad in 2018.

De werkgroep buigt zich over het karakter en het thema van De Nacht.

Friesland verdient het zeker om een goed inhoudelijk programma te hebben dat bijdraagt aan het intellectuele klimaat in de provincie.

Naast het bestuur van de provincie, de gemeente Leeuwarden en diverse andere organisaties ondersteunt dan ook tegenwoordig de University Campus Fryslân (een faculteit/afdeling van de RUG) dit bijzondere festival.

Maar naast de trouwe bezoekers van de Nacht willen we ook interesse wekken bij een breder en een jonger publiek. Ook bij mensen voor wie filosofie geen dagelijkse kost is.

We hebben inmiddels contacten met diverse partners die mee willen denken en mee willen financieren om een divers en uitgebreid programma samen te stellen.

Zij komen niet uit de kring van de traditionele bezoekers maar willen graag participeren in het inhoud en vorm geven aan een iets ander karakter van de Nacht.

Zo zal ook de directeur van De Neushoorn, het nieuwe jongeren-popcentrum, mee doen.

We houden jullie zeker op de hoogte.

Anja Wouters, voorzitter Werkgroep Nacht van de Filosofie Fryslân

NIEUW BESTUURSLID stelt zich voor:

Beoogd penningmeester bij HV Fryslân: Margreet Olthof

In 2015 ben ik voor de liefde naar Leeuwarden gekomen en lid geworden van het Humanistisch Verbond. Tijdens de laatste les van de introductie cursus Humanisme heb ik aangegeven dat ik wel meer zou willen doen.

Vanwege mijn werk in de detachering heb ik wisselende werktijden en plaatsen. Om deze reden wil ik graag een rol vervullen die ik min of meer zelf kan inplannen. Gelukkig kwam de rol van penningmeester vacant, want financiën vind ik interessant en dit is een leuke nieuwe uitdaging!

Verder had ik al plannen om een groepje mensen bij elkaar te krijgen om af en toe een goed gesprek te voeren of samen een spel te spelen. Dit jaar ben ik 30 jaar geworden en daarom de volgende oproep:

rond de 30?

Bijna 30 (+)? Zin in een gesprek?

Ben je rond de 30 en heb je zin om af en toe dieper in te gaan op bepaalde onderwerpen? Het lijkt mij heel leuk om met een groepje 'rond de 30' eens in de 2 maanden af te spreken en een avond in te vullen met andere gesprekken dan we gemiddeld hebben door de week. Eens wat dieper ingaan op bepaalde onderwerpen die je bezig houden. Of meepraten over een onderwerp dat iemand anders heeft aangedragen. Ook een boek, artikel, film of documentaire kan aanleiding zijn tot een goed gesprek.

Kortom, we kunnen de exacte invulling in overleg bepalen. Ben je geïnteresseerd in zo'n avond? Stuur me dan een mailtje:

m.a.olthof@gmail.com

NOG EEN NIEUW BESTUURSLID IN FRYSLÂN:

Mijn naam is Janny Lokerse, in 2010 werd ik lid van het Humanistisch Verbond en sinds afgelopen september ben ik beoogd bestuurslid van het Humanistisch Verbond Fryslân. Ik ben 51 jaar, heb al bijna 30 jaar een

relatie met dezelfde man, ben moeder van 4 kinderen in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar en mantelzorger van mijn dementerende moeder. Moeder zijn en kinderen naar volwassenheid begeleiden is een groot avontuur waarbij je gaandeweg veel vaardigheden ontwikkelt. Het is bijzonder om de wereld weer door de ogen van een kind te zien, en je te verwonderen over het leven. Daarbij word je keer op keer geconfronteerd met wat jij belangrijk vindt in het leven. Wat voor jou het leven waardevol maakt.

Deze november volg ik de *Introductie cursus humanisme* van het Humanistisch Verbond. Onder leiding van een docente bespreken we met een groep van 10 mensen het humanisme door de eeuwen heen, wat het humanisme precies behelst en delen we met elkaar wat we waardevol vinden in het leven.

Afgelopen keer moesten we uit een hele stapel waardenkaartjes drie kiezen die we op dit moment het belangrijkste vinden in ons leven. Veel waarden die op de kaartjes stonden vind ik belangrijk, maar de volgende drie zijn voor mij het belangrijkste: *vrijheid*, *liefde* en *humor*.

De vrijheid om te mogen zijn wie je bent, lief te mogen hebben wie je wilt, te geloven of niet te geloven wat je wilt, te denken wat je wilt en vrijheid van meningsuiting. De vrijheid van invloed van anderen (negatieve vrijheid) en de vrijheid om jezelf te ontplooien (positieve vrijheid) gaan hand in hand. Het is belangrijk om te beseffen dat positieve vrijheid onmogelijk is als negatieve vrijheid ontbreekt. Negatieve vrijheid is

daarentegen weinig zinvol als positieve vrijheid niet wordt nagestreefd. Vrijheid is onlosmakelijk verbonden met verantwoordelijkheid, want als je de vrijheid hebt om zelf te kiezen heb je ook de verantwoordelijkheid om het beste alternatief te kiezen. Om te kunnen kiezen is het belangrijk om kennis te vergaren over hoe de wereld in elkaar steekt en je te verdiepen in hoe je zelf in elkaar zit. Van mijn vader heb ik een open geest, een grote nieuwsgierigheid naar hoe de wereld in elkaar steekt en een interesse voor technologische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen geërfd.

Het is voor mij wel vrijheid in verbondenheid met de wereld om mij heen. Verbinding met mijn omgeving geeft mijn leven zin. Verbonden zijn met andere mensen, de natuur en het universum. En zo kom ik op mijn volgende waarde: De Liefde. Liefde voor mijn familie en vrienden, liefde voor andere mensen om mij heen, Liefde voor de natuur en liefde voor het universum. Van mijn moeder heb ik een groot empathisch vermogen, belangstelling voor het wel en wee van mensen en dieren om mij heen en het talent om mijn ideeën en gevoelens te verwoorden meegekregen.

Als derde waarde heb ik gekozen voor humor. Humor relativeert, humor leert je om je zelf niet al te serieus te nemen, humor maakt het leven draaglijk, humor verbindt, Humor brengt mensen samen. Samen schuddebuiken van het lachen verbreedert. Met mijn vader deelde ik een heel eigen gevoel voor humor, humor die al generaties terug gaat in zijn familie en zich verspreid heeft over verschillende continenten. Één van de dingen die ik mij afvraag is: Is humor erfelijk? Of wordt het met de paplepel ingegeven? Ik weet het antwoord nog niet.

ik vind het inspirerend om met anderen te praten over de dingen die ik waardevol vind in het leven. Tijdens de *Introductie cursus*

humanisme merk ik dat nadenken over hoe jezelf in het leven staat, wat voor jou kernwaarden in het leven zijn en je bewust worden waar die waarden vandaan komen en dit verwoorden, je geest scherpt en verdieping geeft aan je leven.

Daarom zou ik graag een humanistische leesgroep beginnen, samen praten over boeken, bespreken wat deze boeken voor ons betekenen en hoe deze boeken ons sterken in onze humanistische waarden.

Ik denk aan René Gude - Het agoramodel; de wereld is eenvoudiger dan je denkt, Alain de Botton - Religie voor atheïsten en Leo Borgmans - The World Book of Happiness.

Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met

jannylokerse@gmail.com

mob: 06-30067721

Kleurrijk vieren op 21 september 2016 te Leeuwarden

Bijdrage van een humanist, Hans ten Houten, aan Kleurrijk Vieren te Leeuwarden

Lieve mensen!

“Vrede verbindt” is het landelijk thema van de Internationale Dag van de Vrede.

Vrede verbindt mensen met elkaar, neem ik aan dat wordt bedoeld.

Volgens mij kun je dat ook omkeren: Verbondenheid met mensen, liefdevolle verbondenheid brengt vrede. Maar misschien hebben we hier wel te maken met het bekende kip-ei-dilemma.

Ik ben lid van het Humanistisch Verbond, maar ik spreek hier op persoonlijke titel, namens mijzelf, als humanist.

Voor alle humanisten staat menselijkheid voorop, medemenselijkheid: universele mensenrechten voor alle mensen staat hoog op de prioriteitenlijst van humanisten. De meeste humanisten voelen zich verbonden met alle andere medemensen, maar ook met alle andere wezens, levende wezens, met ander leven en met de zogenaamd dode natuur. Met de aarde als geheel.

(De zogenaamd dode natuur op planeet aarde is al miljoenen jaren in beweging, leeft dus eigenlijk ook. Alleen vanuit mensen gezien leeft de aarde langzaam net als de rest van de kosmos, al kunnen er wel snelle veranderingen plaatsvinden, bijvoorbeeld in de vorm van aardbevingen, vulkaanuitbarstingen, stormen en meteorieten.)

Volgens de meeste humanisten zijn mensen uit die natuur

voortgekomen, geëvolueerd, en zullen mensen als aardse soort ook weer een keer verdwijnen.

Momenteel lijkt het erop dat mensen hard bezig zijn mee te werken aan hun eigen ondergang, aan de ondergang van allerlei diersoorten en van natuurgebieden door intensieve – soms onomkeerbare – milieuveranderingen, en – op vele plekken op aarde – door meer of minder intensieve oorlogvoering.

De meeste humanisten voelen zich **rechtstreeks** liefdevol verbonden met hun medemensen, met de natuur, de aarde en met de rest van de kosmos. Humanisten geloven in mensen.

Het is ook een soort lotsverbondenheid, die mensen met hun medeaardebewoners meemaken op planeet aarde.

“Iedereen kan iets doen voor Vrede” – het motto in Fryslân – kan bijvoorbeeld betekenen dat iedereen hun medemensen op straat groeten (als het op straat tenminste niet te druk op straat is, dan wordt het groeten erg onhandig). Maar ook je verbonden voelen met je medemensen en waar mogelijk actief bijdragen aan medemenselijkheid, bij voorbeeld via organisaties als Amnesty International, VluchtelingenWerk Nederland, Unicef, Rode Kruis, en Artsen zonder Grenzen, – dat kan iedereen ook doen.

Voorwaarde voor het uitdragen van vrede is dat je vrede IN en MET jezelf hebt.

De zogenoemde Millenniumdoelen (die zouden te realiseren moeten zijn in 2015) zijn helaas niet gehaald. Ook aan het realiseren van die acht doelen kun je meewerken, en dat kan resulteren in Millenniumdoel 9: namelijk GELUK! De koning van Bhutan (een Boeddhistisch koninkrijkje in de Himalaya, tussen India en China) heeft dat voorgesteld, als millenniumdoel 9. In Bhutan is namelijk het Bruto Nationaal Geluk het doel en ijkpunt van overheidsbeleid.

Ik sluit af met een leus van het Humanistisch Verbond: *“Zelf denken samen leven.”* Als het kan in vrede.

(Hans ten Houten, humanist te Leeuwarden)

NOG EVEN OVER ONCE IN A LIFETIME....

Vanwege het succes van afgelopen jaar willen we de cursus Once in a Lifetime nog een keer aanbieden in 2017.

Behorende bij vier avonden met achtergronden, filmbeelden en gesprekken met elkaar over vergankelijkheid, de kunst van het ouder worden en een goed levens einde, kregen de cursisten een reader met tal van verdieplings literatuur, tips over websites, filmpjes en boeken. Te veel om op te noemen.

Tegelijkertijd was er in de Nieuwe Kerk in Amsterdam een expositie over dit onderwerp, georganiseerd door het HV. Tal van HV persoonlijkheden w.o. Boris van der Ham, gaven rondleidingen en voerden gesprekken met de bezoekers over het thema.

In de evaluatie gaven de cursisten aan dat ze een duidelijker beeld hadden gekregen over hoe om te gaan met vergankelijkheid.

Vier bijeenkomsten waren te kort om alle aangereikt materiaal te lezen en te verwerken. De cursus had langer mogen duren, volgens sommigen. Tot slot maakten ze een Curriculum Illusione: een omgekeerd C.V. Waarbij ze uitgingen van het moment waarop ze dachten te sterven, en maakten plannen over hoe ze het leven vanaf dat moment tot nu dachten in te vullen. Een verrassende ervaring.

Zal ik weggaan?

Zal ik verdrietig worden en weggaan?

*Zal i het leven eindelijk eens onbelangrijk vinden,
mijn schouders ophalen,
en weggaan?*

*Zal ik een deur zoeken,
en als er geen deur is: zal ik een deur maken,
hem voorzichtig open doen
en weggaan-met kleine zachtmoedige passen?
Of zal ik blijven?
Zal ik blijven?*

Toon Tellegen
uit: Alleen Liefde

Vergeet u niet uw belangstelling bekend te maken voor de cursus Once in a Lifetime?

We willen hem graag weer organiseren. Als er minstens 12 deelnemers zijn, gaat de cursus door. We plannen hem in mei 2017 in Tresoar in Leeuwarden.

Als u zich eerst bij mij aanmeldt als u geïnteresseerd bent, kunnen we zien of er genoeg belangstelling is en gaan we de cursus organiseren. Houdt svp ook de websites (landelijk en regionaal) in de gaten.
anjawouters72@gmail.com

BjusterFerskaat gelooft in de kracht van eenheid en diversiteit. Door diverse gemeenschappen te koesteren en samen te brengen, geloven we dat er samen een eenheid is of kán ontstaan. Een eenheid waarin verschillende gemeenschappen elkaar accepteren en respecteren. Door samen te

werken, kunnen al deze gemeenschappen gepresenteerd worden op een expositie in het kader van Culturele Hoofdstad 2018. Het is een kans om de verbondenheid van de Fryske gemeenschap te delen in religieus en levensbeschouwelijk opzicht. BjusterFerskaat: Samen Verschillend.

Het uiteindelijk product van het project: een fysieke tentoonstelling met een tentoonstelling in Virtual Reality en met de naam EXPO BJUSTERFERSKAAT.

Als het lukt zullen alle mensen die thuis – hier of in het buitenland- de tentoonstelling willen bezoeken dat kunnen doen.

Hoe de tentoonstelling er precies uit gaan zien?

Daar wordt aan gewerkt door deskundigen, studenten en vrijwilligers.

Zodra er meer bekend is zal de projectleiding u dat laten weten!

LEESGROEP GRONINGEN

De leesclub komt iedere 6 weken bij elkaar waarbij we een collectief gelezen boek bespreken en vervolgens afspreken welk boek voor de volgende keer op de rol staat. We lazen deze keer “De belofte van Pisa” geschreven door Mano Bouzamour.

Op de achterflap van het boek staat de volgende zin geciteerd: “De man in pak vroeg de decaan: 'Zitten hier ook ... Marokkanen op school?' De decaan zei dat het reuze meeviel.”

Het verhaal is deels fictie deels autobiografisch en schetst de middelbare schoolperiode van de jonge Nederlands/Marokkaanse Sam(ir) Zafar op het Christelijk Lyceum in Amsterdam. Deze school/leerling combinatie is ongewoon vanwege het klasse verschil (Sam komt uit de Pijp) als vanwege zijn 2e generatie Marokkaanse roots. Mede door zijn hobbies: fitness, pianospelen (beide geïnspireerd door zijn broer als rolvoorbeeld), geschiedenis (de verhalen van de partner in crime van zijn broer Sousi), zijn charme bij de meisjes (Evelien en Kira) en zijn vriendschap met Ys, redt Sam het ook sociaal redelijk goed op school. Uiteindelijk verlaat hij de school na 1 doublure met een diploma op zak en met de toezegging dat hij zonder toelatingsexamen tot het Amsterdams conservatorium wordt toegelaten vanwege een optreden in het concertgebouw waarin hij als pianist excelleert. Enfin ... eind goed al goed? Nee. Hij verliest zijn vriendschap met zijn broer, met Sousi, met Ys, is zijn geloof kwijt en heeft een vreugdeloos contact met zijn ouders. Er is geen binding meer met het oude sociale milieu.

Het boek begint in zijn proloog met de periode vlak voor de 1 schooldag. Het 1e schooljaar komt in hoofdstuk 1 aan bod waarna het perspectief verlegd wordt naar de laatste schooldag. Vanaf dit punt vertelt Sam met veel dialogen, chronologisch zijn avonturen totdat ie weer op die laatste schooldag beland is. Vandaar gaat het verder met een meer “hier en nu”

benadering echter nog steeds in de verleden tijd geschreven dus is de Sam op de laatste schooldag niet de uiteindelijke verteller.

Wat vonden wij nu zo bijzonder aan het boek? Dat waren onder andere:

- De 2 tijdlijnen die op een slimme manier met elkaar verweven worden terwijl er boven die 2 tijdlijnen nog duidelijk een 3e tijdsdimensie is nl die van de schrijver Sam die het gehele perspectief overziet.
- Hoewel het doorlopen van de school de chronologie bepaalt, gaat het boek toch vooral over de contacten buiten schooltijd. De cultuur en klassenverschillen tussen Sam en zijn nieuwe vrienden/vriendinnen en hun ouders zijn niet perse negatief.
- Opvallend zijn de vele (meest klassieke) muziekstukken die in het boek genoemd worden en waarvan 1 van ons er ook een aantal vanaf z'n mobieltje had laten horen.
- In hoeverre is het boek autobiografisch? Gelukkig hebben we daar tegenwoordig internet voor. Het is fictie maar met een behoorlijk aandeel autobiografische elementen.
- Na het publiceren van het boek is Mano Bouzamour niet alleen knuffelmarokkaan geworden maar is hij ook behoorlijk uitgebraakt uit zijn eigen community. Veelal omdat hij als verrader wordt gezien (hij hangt de vuile was van de Marokkaanse gemeenschap buiten). Saillant detail is dat Sam in het boek, loyaliteit als kernwaarde heeft en verraad verafschuwt.
- Het woord "Schelmenroman" kwam voorbij en daar waren we het wel mee eens.

De volgende keer lezen we "Het beloofde land" van Ian Buruma. We komen dan (in Groningen) op dinsdag 10 januari 2017 om 14:00 uur weer bij elkaar om dit boek aan elkaar uit te leggen, te redetwisten, de diepgang en het leesplezier met elkaar te delen. Wil je dan (geheel vrijblijvend etc.) meedoen mail dan met pjvangeelen@hotmail.com

AGENDA

EN MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR AFDELING GRONINGEN

13 december 2016, Eten met gesprekstof

'Eten met gespreksstof' wordt georganiseerd door Kees Stada. Om zich op te geven en informatie op te vragen kan men daarom in het normale geval bij Kees terecht. Maar helaas is Kees ziek. Omdat hij en wij, de eters met gespreksstof, het wel heel jammer zouden vinden, als daardoor de maaltijden en vooral de gesprekken vooreerst niet meer plaats zouden vinden, is besloten dat voor de duur van de ziekte van Kees opgeven en informatie inwinnen gaan via zijn tijdelijke, we hopen zeer tijdelijke, vervanger Donald Elsas.

In het centrum van het Humanistisch Verbond is zevenmaal per jaar een bijeenkomst van de groep 'Eten met gesprekstof'. De meeste deelnemers zijn trouwe bezoekers. Af en toe zien we nieuwe gezichten die wat nieuw bloed in de discussie brengen. Nooit is het saai en altijd is er begrip voor elkaars mening.

Omdat we nu eenmaal eerst gezamenlijk wat eten en dan pas discussiëren, is deze volgorde gekozen, maar het uitwisselen van elkaars mening is het hoofddoel. Waarom is deze gespreksgroep al zo lang bij een aantal mensen favoriet? Ik hoorde eens iemand zeggen: 'Ik had meestal een mening gefilterd uit kranten en televisie, en dan denk je een aardig inzicht te hebben, maar pas als je op zo'n avond andere opvattingen hoort, stel je je inzicht bij.' Het geeft aardig weer wat een avond 'Eten met gesprekstof' inhoudt. In al die jaren is er nog nooit gebrek aan onderwerpen geweest.

Omdat er voor het koken van de maaltijd bekend moet zijn hoeveel mensen er komen, moet iedereen die mee wil doen zich uiterlijk op het weekend voor 13 december opgeven.

Dat kan bij Donald Elsas, e-mail: delsas@xs4all.nl telefoon: 0596 55 1832

Op 18 december, 22 januari en 2 februari gaan we weer wandelen.

We vertrekken vanaf de afgesproken plaats van samenkomst altijd om 10.30 uur.

Inlichtingen:

Marijke en Pieter Hofman

Tel. 0592 – 343595 of 0619003043.

Wandeling op 18 december 2016

We gaan wandelen bij het Landgoed Lemferdinge te Paterswolde.

We verzamelen op het parkeerterrein aan de Lemferdinglerlaan 2 te Paterswolde.

Wandeling op 22 januari 2017

We gaan wandelen bij Zeegse. We verzamelen bij de driehoek in Zeegse bij het eetcafé Het Witte Huis aan de Schipborgerweg 7 te Zeegse.

Wandeling 2 februari 2017

We gaan wandelen bij De Braak. We verzamelen bij de ingang van de Braak aan de Hoofdweg te Paterswolde bij het fitnesscentrum.

Bestuursmededeling afd Groningen.

Na het vertrek van Dick Prak als secretaris is deze functie in het bestuur vacant. Het gaat niet om heel veel werk: een vergadering per maand, de agenda voorbereiden samen met de voorzitter, het verslag van de vergadering maken en het bijhouden van de mutaties in de ledenlijst die we periodiek uit Amsterdam ontvangen. Het meest belangrijk is echter meedenken over hoe we initiatieven van de leden kunnen faciliteren en hoe we het Humanistisch Verbond beter zichtbaar krijgen. Wij hopen dat iemand zich beschikbaar wil stellen voor deze functie. Inlichtingen bij Gerard te Meerman (g.j.te.meerman@gmail.com) of een van de andere bestuursleden.

MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING VLUCHTELINGEN

HUMANITAS GRONINGEN

Doelgroep

Een vluchteling die naar Nederland komt om asiel aan te vragen verblijft in de regel in een AZC (Asielzoekerscentrum). Tot aan het moment dat hij een verblijfsvergunning krijgt is hij 'asielzoeker'. Wordt zijn verzoek gehonoreerd dan is hij 'vluchteling'. Hij kan zich dan in een gemeente gaan vestigen.

Nu valt dat niet mee: er moet zóveel geregeld worden. Er moet een woning gezocht worden, er dient een lening te worden aangevraagd voor de inrichting van het huis, het huis moet ingericht worden, er moet (zeker voor de eerste tijd) een uitkering worden aangevraagd, men moet aangemeld worden voor een ziektekosten- en andere verzekeringen etc. De vluchteling spreekt vaak nog geen Nederlands en heeft hier nog geen sociaal netwerk. Ook is onze wet- en regelgeving nog niet bekend.

Humanitas Multicultureel heeft van de gemeente Groningen de opdracht gekregen om deze vluchtelingen te begeleiden en wegwijs te maken in onze samenleving. Dat doen wij op een aantal manieren: door het inzetten van vluchtelingencoaches, het houden van een dagelijks spreekuur, het aanbieden van integratiewerkshops en het bieden van een trajectplan.

Vluchtelingencoach

Zodra men een woning in Groningen heeft gevonden en de eerste zaken zijn geregeld, wordt een vluchteling aan een coach gekoppeld. De coach helpt de vluchteling bij het regelen van allerlei praktische zaken, gaat mee naar instanties en geeft adviezen. De coach helpt hem door de eerste periode heen en laat zien hoe onze maatschappij in elkaar zit, zodat hij later zijn zaken zélf kan regelen.

In de eerste weken vraagt deze begeleiding wat meer tijd, daarna is een wekelijks contact meestal voldoende. Gemiddeld begeleidt een coach de vluchteling zo'n 3 maanden.

Spreekuur

Na de periode waarin de vluchteling hulp van een coach heeft gehad, wordt gekeken of hij voldoende zelfredzaam is om zich zonder coach te redden. Hij kan dan altijd nog terecht bij onze dagelijkse spreekuren.

Tijdens deze spreekuren kan men bij ons terecht met allerlei vragen. Spreekuurmedewerkers helpen bijvoorbeeld met het invullen van formulieren en het aanvragen van toeslagen. Maar ook geven ze uitleg over verzekeringen, kunnen ze samen post doornemen, of de financiële (on)mogelijkheden inzichtbaar maken. Voor complexe problemen of zaken waar wij de expertise niet voor hebben, verwijzen we door naar andere instanties en voorzieningen.

Integratiewerkshops

Vanaf 1 januari 2016 moet elke vluchteling een participatieverklaring ondertekenen waarmee hij zich akkoord verklaart te integreren in de Nederlandse maatschappij en zich daarbij te houden aan de Nederlandse kernwaarden. Om de verklaring te ondertekenen moet men een aantal workshops over deze kernwaarden gevolgd hebben. De gemeente Groningen heeft Humanitas gevraagd de workshops te organiseren. De verklaring maakt (verplicht) deel uit van de inburgering. De eerste workshops zijn in augustus 2016 begonnen.

Trajectbegeleiding

Ook heeft de gemeente Groningen Humanitas gevraagd aan vluchtelingen trajectbegeleiding aan te bieden. In het kort houdt deze begeleiding in dat Humanitas per persoon een trajectplan opstelt en de vluchteling gedurende 3 jaren volgt ten einde het plan uit te voeren. Het traject is maatwerk en kan betrekking hebben op het vinden van werk, vrijwilligerswerk, een zinvolle dagbesteding, een betere gezondheid etc. Verdere uitwerking van dit onderdeel moet nog plaatsvinden. Naar verwachting wordt met het bieden van deze ondersteuning spoedig begonnen.

Huisbezoekteam

Veel van de vluchtelingen komen regelmatig naar Humanitas voor hun contacten met de coach, het spreekuur of anderszins. Maar niet iedereen zien wij geregeld. Soms hoeft dat ook niet en is iemand volledig zelfredzaam. Soms ook zien we iemand niet, komt hij ook niet op afspraken en vragen wij ons af of het wel goed met iemand gaat. In dat geval wordt door twee vrijwilligers van het Huisbezoekteam een bezoek bij de vluchteling afgelegd. Er kan dan gekeken worden of alles goed gaat, of de inburgering naar wens verloopt, of er eventuele problemen zijn waar wij of een andere instantie hulp bij kan bieden etc.

Vrijwilliger worden bij Humanitas Multicultureel?

Bij alle bovenstaande onderdelen van de maatschappelijke begeleiding zijn vrijwilligers betrokken. Lijkt het je leuk om als vluchtelingencoach, spreekuurmedewerker of huisbezoeker bij Humanitas Multicultureel aan de slag te gaan? Wil je graag iemand coachen tijdens de trajectbegeleiding of meewerken bij de workshops? Of misschien coördinator op kantoor worden? Meld je dan aan via mailadres mip.groningen@humanitas.nl. Bellen mag natuurlijk ook: [tel.nr. 050-3126000](tel:050-3126000). Je wordt dan snel uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek waarbij je meer informatie krijgt over de vrijwilligersfunctie. Je kunt dan ook de nodige vragen stellen en aangeven wat je graag wilt doen.

Voor vluchtelingencoaches, het huisbezoekteam en trajectcoaches zijn er het hele jaar door vacatures, voor spreekuur- en workshopmedewerkers zijn er af en toe vacatures.

REGIO NOORD

Humanistische contacten

voor een landelijk overzicht van humanistische organisaties: zie www.human.nl

Humanistisch Vormingsonderwijs HVO

Provinciaal contactpersoon Fryslân
Marja Severs, De Fintjes 7
9221 TS Rottevalle 0512-342920
m.severs@hvo.nl
www.humanistischverbond.nl/hvo

Filosofiewerkgroep Fryslân

Ron Muyzer, Raard, 0519 22 20 22
ron@muyzer.nl

Humanitas Assen

Brunelstraat 77, 9404 KB Assen
0592 311 121 assen@humanistas.nl

Humanistisch geestelijk raadslieden

Hermien Kuindersma, 0513 685739
Thongerschans Ziekenhuis Heerenveen

Jan Sipma 0513 616465
Coornhert State Heerenveen

Marcelle Mulder, 0515 570870
Zorggroep Tellens

Agaath Heijboer, 050 3613884 of 3612030
a.a.heijboer@umcg.nl

Hilda Schipper-batist wo/do 10-16
A.G. Wildervanckhuis

NNCZ/Jannes van der Sleedenhuis
Hoogeveen
Bas van der Sijde, contact: 0528-266944

Humanistische geestelijke verzorging bij Justitie

Dr. S van Mesdagkliniek, Groningen
Jeannette van der Meijde, 050 5221221
Penitentiare inrichting Ter Apel
Eva Boer 088-0742165

Praktijk voor geestelijke begeleiding

Mirabelle A. Schaub-de Jong
050-5252253 / 0620732179

Praktijk voor levensvragen

Hilda Schipper-Baptist
Rijksweg 19, 9917 PS Wirdum
0596-571349 (na 19.00 uur)

Stichting Abraham Vellinga

Piet Postma secr. Murnserdyk 13-15,
8573 WN Mirns piet@pjpostma.nl

Bijlenga Stichting

Jan Dijkstra jan.dijkstra,mz@gmail.com
Thijs van Gunst, thijs.johanna@hetnet.nl

Huisbezoek afd Groningen

Henny Stada Aak 16, 9606 PZ Kropswolde
0598-320706, hennystada@home.nl
Humanitas Groningen 050-3126000
mip.groningen@humanitas.nl

Bezoekgroepen Fryslân

Zuid West

Jac. Konig, 06 5317 2732,
konigjg@hetnet.nl
postcodes 8441-8899

Zuid Oost

Sake van der Kloet 0512 342996 /
0650643629 sake@litsriverranch.com
postcodes 8391-8434 en 9109-9296

Noord Oost

Roeleke Naber, roelekenaber@gmail.com
0517 795018
postcodes 8911-9091

Humanistische uitvaartbegeleiding

0900-9005030 Groningen
0900-3302020 Drenthe
0517 417799 Coördinatie Fryslân

Rouwverwerking Fryslân

Tine Wiersma 06 371 72 397
tine.wiersma@kpnplanet.nl

Activiteitencommissie Assen

e-mail: hvassen-activiteiten@outlook.com
Renée Taal, 06 2332 9758
Jan Kolkman, 0592-413291 / 06-30888726
Anneke Aangeenbrug, 0592-421204

Hum. geestelijke begeleiding

Het leven vormgeven is niet altijd eenvoudig. Humanistische geestelijke begeleiders helpen - met gesprekken, advies en ondersteuning - om evenwicht te vinden als het even moeilijk gaat.

Humanistisch geestelijk verzorgers werken bij defensie, justitie, in de zorg of zijn vrijgevestigd. Vrijgevestigde geestelijk verzorgers kunnen ook helpen vorm te geven aan een humanistische relatieviering.

Humanistische Uitvaart begeleiding

Nabestaanden vinden het moeilijk een toespraak te schrijven of uit te spreken. Een humanistische uitvaartbegeleider helpt u daarbij. Mogelijkheden zijn een gesprek-bij-leven en een gesprek met nabestaanden. Een humanistische uitvaartbegeleider heeft een speciale opleiding gevolgd en biedt hulp op basis van kennis en ervaring. De begeleider is humanist en heeft oog voor de waardigheid en eigenheid van elk mens en begrip voor de kronkelwegen van het leven.

Er is een speciale website waar u alle informatie vindt:

www.humanistischeuitvaart.nl

Telefoonnummers van plaatselijke contactpersonen vindt u achter in de Schakel.

Een executeur testamentair van het Steunfonds Humanisme?

Wat moet er gebeuren als ik er niet meer ben? Het is misschien niet plezierig, maar wel goed om er eens bij stil te staan. Want wie regelt uw uitvaart? Wie zorgt ervoor dat de wensen uit uw testament worden uitgevoerd en handelt allerlei praktische zaken af? Als er in uw omgeving niet direct iemand is om dit voor u te regelen, kunt u het Steunfonds Humanisme als executeur inschakelen. De medewerkers regelen uw zaken met respect, zorg en oog voor detail.

BESTUREN

Afdelings

FRYSLÂN

Anja Wouters, voorzitter 058-256 21 55
Marjoleine Beers, secretaris en ledenadministratie
hvfryslan@gmail.com
Roeleke Naber, vrijwilligerscoördinatie
Baukje Scheppink, redactie Schakel,
webmaster 0511 477 083 / 06 3073 4973
baukje.scheppink@gmail.com
Margreet Olthof, penningmeester
Janny Lokerse, lid

ASSEN e.o.

Elzelien van Duyn, voorzitter
0593 543 340 / 06 272 368 89
e.vanduijn@expressief.com
Fieneke Stronkhorst, secretaris
0592 342 720 / 06 213 632 23
secre.hvassen@gmail.com
Johan Meijer, penningmeester
0592 408 063 / 06 2042 6122
penn.hvassen@kpnmail.nl
Ton Koster, bezoek ouders 0592 314 450
reiger.tk@ziggo.nl
Annette van den Bosch, communicatie
06 5562 2432
vdboschannette@gmail.com

GRONINGEN

Gerard te Meerman, voorzitter, secretaris a.i.
Klooslaan 12, 9721 XN Groningen
g.j.te.meerman@gmail.com
050-525 6544 06 275 808 35
Willem Waard, penningmeester
willemwaard@gmail.com
Lenie Kootstra, lid Leniekootstra@gmail.com
Martijn van Loon, lid vanloonmac@gmail.com
Ivo Hengst, jong hv: ivo_hengst@hotmail.com

3	voorzitters
5	van de redactie
6	nieuwjaarbijeenkomsten
10	opinie
13	workhop functionele autobiografie
15	agenda assen e.o.
19	onderbuikgevoel
20	gespreksgroep hoogeveen
22	groepsgesprekken assen
23	filosofiereeks fryslân
26	súd west fryslân
27	bloemen voor jet
28	filosofiecafé fryslân
29	10de nacht van de filosofie
30	nieuwe bestuursleden
34	kleurrijk fryslân
36	once in a lifetime
37	bjusterferskaat
38	leesgroep groningen
40	agenda groningen
42	maatsch. beg. vluchtelingen
45	adressen

INHOUD